

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ

ΧΡΟΝΙΚΑ

**ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΞΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ**

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ**

**ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ**

**ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
1927**

ΤΕΥΧΟΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ
ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΓΗΣ

(ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ: ΣΟΥΛΙΩΤΩΝ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΨΑΛΙΔΑ, ΧΡΙΣΤΟΦ. ΠΕΡΡΑΙΒ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Μ. ΣΑΡΡΟΥ

Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβούλου

Συνεχίζοντες τὴν ἐν τῷ Α' τόμῳ τῶν «Ἡπειρωτικῶν Χρονικῶν» (σελ. 148—157) δημοσίευσιν ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς Ἰονίου Γερουσίας γραμμάτων ἀναφερομένων εἰς τὴν εὐκλεᾶ τοῦ Σουλίου καὶ τῆς Πάργης ἱστορίαν παρέχομεν κατωτέρω ἀχρονολόγητον (Ζ') ἐπιστολὴν τῶν **Σουλιωτῶν**, ἣτις, μετὰ τῶν προδημοσιευθέντων γραμμάτων, χαρακτηρίζει τὸν ἀδάμαστον ἡρωϊσμόν καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ φιλόπατρι αὐτῶν φρόνημα, εἶναι δὲ καὶ ἀξιόλογον γλωσσικὸν μνημεῖον τῶν χρόνων ἐκείνων.

Ἡ ἐπιστολὴ πιθανῶς ἐγράφη τῷ 1799. Εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς πρώτης αὐτῆς σελίδος ὑπάρχει ἡ γνωστὴ Σουλιωτικὴ μεγάλη σφραγὶς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, εἰς τὸ τέλος δὲ τῆς σελίδος ταύτης ἀπετυπώθησαν αἱ σφραγίδες τῶν Σουλιωτῶν, ἐπὶ ἀγράφου τοῦ χάρτου, ἐν Σουλίῳ. Ἡ ἐπιστολὴ φαίνεται ὅτι, διὰ τὸ ἀσφαλέστερον, ἐγράφη ἐν τῷ οὕτως ἐσφραγισμένῳ χάρτι ἐν Κερκύρᾳ ὑπὸ τῶν ἀπεσταλμένων τῶν Σουλιωτῶν. Αἱ ὑπεράνω τῶν σφραγίδων ὑπογραφαὶ φαίνεται ὅτι ἐγράφησαν διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς τῆς γραψάσης τὴν ἐπιστολήν. Ἡ στίξις καὶ τὰ κεφαλαῖα γράμματα τῶν κυρίων ὀνομάτων δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἐπιστολῇ.

Ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχείων τῆς Ἰονίου Γερουσίας (δεσμὶς ρμ') δημοσιεύομεν καὶ δύο (Η' καὶ Θ'), πάντως πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Γερουσίας ἀπευθυνομένας αὐτογράφους πολιτικὰς ἐπιστολάς τοῦ κλεινοῦ τῆς Ἠπείρου διδασκάλου **Ἀθανασίου Ψαλίδα**, ὅστις, ὡς γνωστόν, ὑπῆρξε καὶ σύμβουλος τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ἐξυπηρετήσας καὶ ἀπὸ πολιτικῆς ἀπόψεως τὴν Ἠπειρον, οὐχὶ ἄνευ κινδύνου τῆς ζωῆς του.

Περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ ὀνομαστοῦ τούτου διδασκάλου, ὅστις, μετὰ τοῦ συναγωνιστοῦ καὶ φίλου του ποιητοῦ Ἰωάννου Βηλαρά, ἀναμένει τὸν ἄξιον βιογράφον του, καὶ περὶ οὗ εὐφημότατα ἔγραψαν πάντες οἱ γνωρίσαντες αὐτὸν ἐν Ἰωαννίνοις καὶ ἀλλαχοῦ ξένοι, ἐν οἷς καὶ ὁ Βύρων, διέλαβον, ὡς γνωστόν, ὁ **Ἀναστ. Γούδας** ἐν «Παραλλήλοις Βίοις» τ. Β' σ. 289—310, ὁ **Σ. Δ. Κρῖνος** ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐστία» τῆς 11 Μαρτίου 1879, ἐνθα παρέχονται πληροφορίαι καὶ περὶ ἐπιστολῶν του, ὁ **Σπυρ. Δάμπρος** ἐν «Νέφ Ἑλληνομνήμονι» τ. ΙΓ' σελ. 291—295, ὁ **Σπυρ. Ἀραβαντινός** διὰ βραχείων ἐν τῇ «Ἱστορία τοῦ Ἀλῆ πασᾶ» σελ. 474—5 καὶ εἴ τινας ἄλλοι. Ὁ ἀοίδιμος **Σπυρ. Δάμπρος**, ἐν τ. Ι' σ. 484 τοῦ «Ν. Ἑλληνομνήμονος» γράφει ὅτι ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 20. 176 προσθέτῳ (Additional) κώδικι τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου περιλαμβάνονται πολλαὶ ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀλῆ ὡς καὶ τοῦ Ἀθυνασίου Ψαλίδα ἐξ Ἰωαννίνων (27 Ἰουνίου 1811). Μία ἐπιστολὴ τοῦ Ψαλίδα ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν σ. 175 τοῦ τόμου τοῦτου τῶν *Ἱππειρωτικῶν Χρονικῶν*. Περὶ τῶν ἐκδεδωμένων καὶ ἀνεκδότων ἰδία ἔργων τοῦ Ψαλίδα πληροφορίας παρέχουσιν ἡμῖν κυρίως ὁ **Ζαβείρας** («Νέα Ἑλλάς» σ. 187—8), ὁ **Α. Παπαδόπουλος Βρετὸς** («Νεοελληνικὴ φιλολογία» Β' σ. 9), ὁ **Σπυρ. Δάμπρος** ἐνθ' ἀνωτέρῳ ἐν «Νέφ Ἑλληνομνήμονι» καὶ ἐν τ. Ε' σ. 328, Ζ' σ. 84 καὶ 471, καὶ Θ' σ. 308. Μεταξὺ τῶν ἀνεκδότων ἔργων αὐτοῦ ἀναφέρεται καὶ ἡ «*Ἀρχαιολογία τῶν Ἀραβαντινῶν*», ἀποκειμένη ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας ὑπ' ἀριθ. 116 («Ν. Ἑλληνομνήμονος» τ. Ζ' 471). Ἐμάθομεν δ' ὅτι καὶ ὁ ἐν Βόλῳ ἰατρός κ. Παλαμηδᾶς ἔχει πλήρη χειρόγραφον *Γεωγραφίαν* τοῦ Ψαλίδα, ἐν ἣ οὗτος γράφει ἐκτενῶς καὶ περὶ Ἠπείρου καὶ Ἱππειρωτῶν. Πιθανῶς δὲ καὶ πλήρη ἱστορίαν τῆς Ἠπείρου εἶχε συντάξει ὁ Ψαλίδας.

Ὁ **Ν. Τσιγαράς** ἐν *Ἱππειρωτικοῖς* (Ἀθήνησι 1885) σ. 9—10 (=ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Ἀττικοῦ Ἡμερολογίου Εἰρ. Ἀσπασίου 1886) γράφει : «Κυρίως ἱστορίαν τῆς Ἠπείρου ἀπὸ τῶν μυθικῶν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἦτοι μέχρι τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, πρῶτος ἐπεχείρησε καὶ συνέγραψεν ὁ ἀείμνηστος διδάσκαλος Ψαλίδας, ὡς ἤκουσα παρ' ἀνδρὸς ἀξιολίστου, ἀλλὰ μὴ προφθάσας νὰ ἐκδώσῃ ταύτην κατέλιπε χειρόγραφον, ὡς καὶ τόσα ἄλλα, εἰς τὴν οἰκογένειάν του . . . Ἀνὴρ λόγιος καὶ σεβαστὸς ἐβεβαίωσέ με, ὅτι ἡ ἱστορία αὕτη τοῦ ἀειμνήστου Ψαλίδα περιῆλθεν εἰς χεῖρας τοῦ ἡμετέρου Ζώτου Μολοσσοῦ, ὃς ἐρωτηθεὶς ἐβεβαίωσέ με, ὅτι πράγματι περιῆλθεν αὕτη εἰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἔγραψεν εἰς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον ν' ἀγοράσῃ ταύτην ἀντὶ δέκα λιρῶν τουρκικῶν χρυσῶν. Τῶν χρη-

μάτων ὅμως μὴ ἀποσταλέντων ἐγκαίρως, ὁ πενόμενος καὶ ἐπὶ τῆς ψάθης θανὼν ἀγωνιστῆς υἱὸς τοῦ ἀειμνήστου Ψαλίδα Πέτρος, λοχαγὸς τῆς φάλαγγος, ἐπώλησεν εἰς ἄγγλον τινὰ ἀντὶ δέκα ἀγγλικῶν λιρῶν...».

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δὲν ἐθεωρήσαμεν ἀπόσκοπον νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ ἕξ ἐπιστολάς τοῦ Χρ. Περραιβοῦ πρὸς τὸν Ψαλίδα, γραφείσας πιθανῶς τῷ 1799 ἐν Πάργῃ. Ὁ Περραιβὸς ποιεῖται εὐφημον μνεῖαν τοῦ Ψαλίδα καὶ ἐν τῇ *Συντόμῳ Βιογραφίᾳ τοῦ Ρήγα* (σελ. 42 καὶ 55).

[Ἐπεὶ ἐνδιαφερούσας φιλολογικὰς ἐπιστολάς («φιλολογικὰς γραφὰς») τοῦ Βηλαρά πρὸς τὸν Ψαλίδα ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Ι. Βλαχογιάννης εἰς τὰ *Προτύλαιά* του (1900—8) τ. Α' σελ. 177—207].

Τὰ τρία γράμματα (Γ', ΙΑ' καὶ ΙΒ') τῶν *Παργίων* ὡς καὶ τὰς ἕξ (ΙΓ', ΙΔ', ΙΕ', ΙΖ', ΙΗ') ἐπιστολάς τοῦ Χρ. Περραιβοῦ ἀντεγράψαμεν ἐκ μικροῦ κώδικος (15×10 σελ. 220), ἀνήκοντος εἰς τὸν ἐν Κερκύρα εὐγενῆ κ. Λονᾶνον Δημουλίτσαν, Πάργιον τῆν καταγωγὴν, ὅστις εὐμενῶς παρεχώρησεν ἡμῖν αὐτὸν πρὸς τοῦτο. Ὁ κώδιξ οὗτος, γραφὴς κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὑπὸ μιᾶς χειρὸς, εἶτα δὲ διὰ δευτέρας καὶ τρίτης χειρὸς μέχρι τοῦ 1860, περιέχει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀντίγραφα ὑπερτεσσαράκοντα «ἐπιστολῶν πρὸς διαφόρους φίλους» τοῦ ἀοιδίμου Χριστοφόρου Περραιβοῦ, ὅστις εἶναι, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ὕφους, καὶ ὁ συντάκτης τῶν τριῶν (Γ', ΙΑ', ΙΒ') γραμμάτων τῶν *Παργίων*, πρὸς τὸν Πατριάρχην, πρὸς τὸν Ρῶσον ναύαρχον καὶ τὴν Ἴόνιον Γερουσίαν.

Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Περραιβοῦ, διαπνεόμεναι ὑπὸ τοῦ πόθου πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος, ἀπευθύνονται πρὸς διαφόρους. Ἐνὲς μὲν φέρουσι τὴν ἐπιγραφὴν «Πάργηθεν 1799», αἱ δὲ πλείονες εἶναι ἀχρονολόγητοι, γραφείσαι πάντως περὶ τὸ ἔτος τοῦτο. Ἐν αὐταῖς γίνεται λόγος περὶ ἐταιρείας ἀδελφῶν καὶ συνεργασίας, μεταχειρίζεται δὲ ὁ Περραιβὸς κρυπτογραφήματα, ἅτινα δὲν ἀναγινώσκονται διὰ τοῦ κρυπτογραφικοῦ ἀλφαβήτου τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, ὄντος νεωτέρου, οὐδὲ διὰ τῶν ἄλλων γνωστῶν κρυπτογραφικῶν συστημάτων, οἷον τῶν δημοσιευθέντων ἐν Ἐγχειριδίῳ Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς Παλαιογραφίας ὑπὸ Θόμπρονος-Λάμπρου (Ἀθήνησι 1903 σ. 156), ἐν V. Gardthausen Griechische Paläographie (τ. Β' 1913 Leipzig σ. 307 κ. ἐ.) καὶ τῆς ἐν τῷ ἐμῷ «Παλαιογραφικῷ Ἐράνῳ» σελ. 34 κλειδὸς (= Ὁ ἐν Κ/πόλει Ἑλλην. Φιλολ. Σύλλογος, τόμ. ΛΓ' (1914) σ. 82).

[Πλὴν τῶν ἐπιστολῶν τούτων ὁ ρηθεὶς κώδιξ περιέχει καὶ στιχουργήματα τινὰ πάντως τοῦ Χρ. Περραιβοῦ, ἄνευ ποιητικῆς ἀξίας οἷον:

α) Τῷ Γεωργίῳ Τσαρούχα μετ' ἀκροστιχίδος «Γεώργιε ψυχὴ μου».

β') Ἐνύπνιον, οὗ ἡ ἀρχὴ «ἀκροασθῆτε ἀδελφοί».

γ') Δεκατρία ἰαμβικὰ τετράστιχα, ἐρμηνευόμενα εἰς ἀπλήν γλῶσσαν, κατὰ τοῦ προδότου τοῦ Ρήγα Δημητρίου Οἰκονόμου:

«Ἡ Ἑλλάς τοῖς ἐντευξομένοις φιλομήτορσι
Ρήγα Φεραίου τοῦ σοφοῦ νιοῦ χάριν
Τὸ δῶρον αὐτοῦ τῷ φονεῖ πέμπω τόδε
Ἡ Ἑλλάς κατὰ τοῦ προδότου Δημητρίου Οἰκονόμου».

δ') Τὸ ὡς δημοτικὸν ᾄσμα φερόμενον (ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Σουλίου καὶ τῆς Πάργης ὑπὸ Χρ. Περραιβοῦ Ἀθήνησι σελ. 39—40, τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Πάργης ὑπὸ Π. Α. Σ(αλαμπιάνα) σελ. 128 καὶ τῇ τοῦ Π. Ἀραβαντινοῦ Συλλογῇ δημοτικῶν ᾄσμάτων σελ. 10), τραγούδι τῆς Πάργης κατὰ τοῦ Ἀλῆ:

«Ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ
ἀκοῦστε τὸν Ἀλῆ πασᾶ,
ποὺ τοὺς Τσάμιδες ὀρίζει
καὶ τὴν Πάργα φοβερίζει...».

Τὸ ᾄσμα τοῦτο φαίνεται ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Περραιβοῦ, περιέχει δὲ τὸ χειρόγραφον δώδεκα στίχους ἐπὶ πλεόν τῶν φερομένων ἐν τῇ Συλλογῇ τοῦ Π. Ἀραβαντινοῦ (σελ. 10).¹⁾

ε') «Σάτυραν» βωμολοχικὴν ἐρωτικῆς φύσεως, ἧς ἡ ἀρχὴ:

«Τέτοιες μύξες τέτοια σάλια
ἀπὸ βοῖδινὰ κεφάλια...», καὶ ἄλλα τινά.

Περὶ ἐπιστολῶν τοῦ Χρ. Περραιβοῦ (πρὸς τὸν ἐν Κερκύρα Ἀνδρέαν Ἰδρωμένον) καὶ ἀγνώστων ποιημάτων αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ Σπυρ. Λάμπρος ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Σημειώματα περὶ Ρήγα καὶ Περραιβοῦ» ἐν Ἐθνικῇ Ἀγωγῇ Α' (1898) σ. 129 κ.έ. (=Μικταῖς Σελίσι σ. 623—653)].

Καὶ νῦν παραθέτομεν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος γράμματα.

¹⁾ τοὺς ἐξῆς:

«Μὴ λές πῶς σε γελάσαμεν
καὶ δέν σε προσκυνήσαμεν
τοῦτο εἶν[αι] δικό σου σφάλμα
καὶ δὲ φταίγ' ἡ μαύρη Πάργα.
Τὰ ἔργα πάντα δείχνουσι
καλὸν κακὸν χωρίζουσι,
ὁ καλὸς τιμὴν λαμβάνει
κι ὁ κακὸς τὸν κόσμον χάνει.
Αὐτὰ καθέννας ἄς μετρᾷ
καὶ ὁ μέγας ἄς βαστᾷ
γιατὶ ὁποῖος ψηλὰ φωνάζει
πέφτει εὐθύς κι ὡς νέφος καύει.

(ἴσως ἀντὶ τοῦ π α ὕ ε ι γραπτέον: σπάζει).

Ζ'

[Σφραγὶς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου].

«Το εὐγενεστάτο καὶ χρησιμοτάτο ἐν ἀρχουσι κηρίο κηρήω Κόντε Σπήρω ηγίως καὶ πανευτηχως. με το παρὸν σου φανερόνομεν τὲς ἀπερασμένες ἐστηλαμαν τοὺς ἀνθρώπους διὰ νάρθουν αὐτοῦ καὶ δὲν ηξεβραμαν με τὴ τρόπον να σας φανεροσομεν τιν χρίαν μας ἐπηδήτης καὶ ἐρθαν κάπη¹ ψεφτες καὶ μας ἐντροπιασαν καὶ πιράμαν ὄνομα ἀχαμνὸ καὶ μὰς ἐγηναν καὶ κάπη¹ Παρηνοὶ² ἢ σηνεργὴ κελεπουριτζίδες καὶ μὰς ἐβαλαν τα καραγούλια καὶ δὲν μας ἀφιναν να διαβοῦμε μέσα διὰ να τοὺς βάλομε δουλιὰ στὸ χερη να καμουν πος θέλουν καθὸς ἴταν μαθιμένη νὰ πέρουν το βιὸ να το τρόγουν αὐτη καὶ ἡ ὀρφάνια να ἀπεθάνουν ἀπο τιν πίνα. Δια τουτο ἀπο τεμὰς³ ἐφιλάγουνταν να μὴ σας στηλομε γραφὴ καὶ κατηγορηθοῦν καὶ ἐστηλαμαν ἐπέρση στο Ρένιο⁴ καὶ ἐστήλαμαν δια κυβερνησιν τους ἀνθρώπους μας καὶ ἡ Παρηνοὶ² ἤθελαν να πηγεναν αὐτι τους καὶ ἐκακησαν καὶ ἐστίλαν καὶ μας ἐχαλασαν δουλιὰ καὶ ἤρθαν ἡ ἀνθρώπη ἀδη⁵. Πρὸτα τους ἐταξαν κανόνια καὶ πρεβιζὸ πολλὴ να γεμοσουν ἐνα καραβη καὶ ἡστερα ἐπρολαβε ἡ γραφὴ τους καὶ μας τους ἐδίόξαν ἀδίους καὶ ὁποτε να τους λεμε τον Παρηνον² τιποτες μας λέγουν ἐτζη, στηλέτε τες βουλες καὶ τα γραφομε ἐμῆς τα γραματα καὶ πιγενομε ἀτί⁶ μας. Καὶ ἐμῆς δια να μὴ μας γελάσουν σαν τα περσινὰ ὁπου ὅσο βιο καὶ ἀν ἐμασαν δὲν μας ἔχουν δοσι, χορια ἀπο ἐκατον λιτρες μπαρουτη καὶ μας λεγουν μερικὴ ἀπο ἡκοση σακούλες καὶ ἀπανου ἐχουν φαγὴ ἡ Παρηνή². Καὶ με τὴ τροπον να ρχουμασταν ἡδραμαν καὶ ἐμῆς με το νού μας να πεσομε ἡστα χεριά σας τον ἀρχοντον τις δοδεκαδας να ἡδουμε τι ἀποκρισιν μας δίνετε || ὅτη τορα ἐβαρηνε ἡ δουλια καὶ ὁ τοπος μας ἦνε κρηος καὶ ἡ Τουρκια ἀνηξαν τους τεσκερεδες καὶ μαζονουντε ἀπο τι Ποσνα⁷ καὶ κάτου καὶ ἐμῆς ἀπο ψουνη, ἀπο μπαρουτη καὶ ἀπο καθε χρια ἡμεστε ἀδη⁵ καὶ τον Παρηνον τους ἡπαμαν καὶ δὲν μας ἀποκριθικαν, ἀλ οὔτε στο παζάρη να παμε φανερὰ δὲν μας ἀφινουν, ἀλα μας κηνηγουν καὶ ἀπο τριπα σε τριπα μας φιρουν ὀλιγο σπάπη⁸ καὶ μας το δινουν ὅσα θέλουν καὶ ἐμῆς ὅσαν σκαλομένοι ὁπου ἡμεστε το ριξαμαν ἡς τον Θεὸν καὶ ἀς οψοντε. Καὶ ἐμῆς ἀπο τιν πολιν μας ἀνάγγη, ἐπηδη τα ἀρματα καὶ το βιο τους ὁ κοσμος τρις χρόνους το ἐσοσαν καὶ τὸρα ἀλο δὲν ἐχομε να καμομε, μοναχα ἀνθρώπους θὰ

¹) = κάποιοι.   ²) = Παρηνοί.   ³) = ἀπὸ ἡμᾶς.   ⁴) = τοπωνυμία Κερκύρας. Ἴσως ὁμως ἐννοεῖται ἡ Κυβέρνησις, ἐκ τοῦ ἰταλ. γέγρο,   ⁵) = ἄδριοι.   ⁶) = ἀτοί μας = ἡμεῖς αὐτοί.   ⁷) = Βοσνία.   ⁸) = ἐλεημοσύνην.

βάλομε ἀμαννάτη⁹ για μπαρουτη και δια καθε χρια και τους ηπαμιαν και δεν μας εδεχθικαν. Δια τουτο επιρασαμιαν ναρθομε ηστιν ευγενιάν σας και με τιουτον τροπον εστιλαμιαν τους ανθρωπους μας στον πρωτοπαπα στο Λεύκη και του καμαμιαν πολι ριζά δια γραφίς να σας παραστίση ὅλες μας τες δυστυχίεις και η τηχι μας ελαχε ηστιν ἀνακακοσα απανου ητο Λεύκη και εμηναν η ανθρόπη ηστο δρομο και χωρις αποκρισιν οπησο λιπον τορα τς προτι κενουρονομα και σας στελομε τους ἡδιους και σηλογιστιτε τον κερὸν και καμετε οκος αγαπησιτε, οτι εμῆς ηξεβρομε οπου αν θελισσιτε πολι καλό μας κίνετε, και τορα ηνε κερὸς να μας βοεθιτε και η πολη χρια οπως ηνε φιλος Χριστου τόρα φενετε, και σας κουβεντιάζουν και η ανθροπι στοματικα και να τους πηστεψετε χωρις ἀμφιβολιαν. Ακομι εμθαμιαν οπος δουλεθη ενας κατετανός μας διὰ να πουλιση τον τοπον μας και ναρθι αφτου. Τορα δι αγαπιν θεοῦ αν μας αγαπατε λεγομε πως δεν εχετε ζιμια απο τον τοπον μας και μι μας χαλατε. να καμετε τροπον να μη τους δεχθητε μεσα χωρις βουλες του βηλαγειου και τις Παναγιας και διὰ τὸ καλιτερον με τον ορισμον σας σας αφινομεν διο νοματους αφτουνοους να στεκη ενας αφτου και ενας να παγη και ενας να ρθη, να μη λιπον απ αφτου και οτι δουλια του βηλαγειου σας κουβεντιαζουν σαικα¹⁰. Και τορα σε πικικαλουμε να μασιτε αφτου τιν κουβέντα ολι η αρχοντια να μας καμιτε παραμηκρι κυβερνισιν. || Τη ζημια πολη σας πιανη σε τούες χηλιαδες φαμηλες. Εμῆς ηξεβρομε οπου δεν μας κενεντατε, αμη βημενομε απο την αράδα μηπος και ερθη κερὸς οπος δεν σας εγηρεψαμιαν. Τορα οτι να ορισσιτε καμετε, θελετε κοματια στο σακουλι θελσιτε λιθαρια βιαλτε του ος τοσο να μας δοσιτε τιν αποκρισιν γλίγορα. Εκηνο οπου ηνε ηνε, μη μας χασομεριτε και ο θεος να καμη τον ορισμο του. Εμῆς σιμερα και αβριο το ασκερι το εχομε απανου μας και τους δρομους θελα μας τους πιακουν. Δησκολα θελα μας μαιαηδητε αν δεν μας κηβερνισατε. Το γνωριζετε μοναχι σας | οπου εχομε μεγαλιν αναγγην, αμη το ρηχαιτε ενας του αλουνου το σεμπεπη¹¹. Ποτε δε θελι ανθρωπος να δοση πολα λογιον κουβεντες βρισκη. Και τη μας εχροσταγεται; ποτε σας εδανισαμιαν; αμη δια ονομα Χριστου τα γιεβομε. ηξεβρομε πως ησιτε Χριστιανή. Πολη φηλη μας εσταθικαν και ος τιν σιμερον και απο τιν Τουρκια και απο τιν Χριστιανοσίνη δεν εφανηκε εργα Χριστιανοσινης. η γαρ παρα¹² θλιψος γενα παραφροσινην και εμῆς απο τη θλιψη και απο τα βασωνα κανομε εκηνα

⁹) = ἐνέχυρον. ¹⁰) σάϊκα = σωστά. ¹¹) = ἀφορμήν, αἰτίαν. ¹²) ἀντί: τὸ γὰρ πολὺ τῆς . . .

οπου δεν πρεπουν και η ευγενια σας δεν πρεπη να μας σηνιριζιτε κατα τον τοπο και τα ἔργα. Μηνα εμης τον εχομε τον Τουρκον οχτρον και η αφεντια σας τον εχετε φιλον, δια τουτο και του κιβερνατε τι δουλια καθος θελι απος του; δεν αξιζη ο Χριστός μας δια να του βοηθισετε; αμη εμης μας κουτζοκεφαλιζετε και το Μουχαμετη τον αναστεντε. Η φηλη του διαβολου περβακουν φανερα και η δουλη του Χριστου κρημενη. Μηνα θα σας βαλομε εμης ησε δρομο, αμη μας πηρε το παραπονο και δεν ξερομε πως να σας ηπουμε. μόνον φρονημη ηστε και χοριτο το μας φανερα, ηνε η δεν ηνε και μη μας χησομεριτε. θελα μας ἔχετε στο λεμο σας. Οτη εμης ησε των ομοιηστων μας ετρεξαμαν να απησκεπαστουμε και σας κουβεντιάζουν και η ανθρωπη στοικατηκα και εγριφαμαν και του εκλαμπροτατου αφεντος αφτου και κουβεντιασιτε οτη εμης μας κανουν χροια κανονια κουμπαραδες, κηουλεδες αλαφρη, οπου να σερνουτε κριφα. Δροσε τα και εμης αν ημισετε ανθρωπη ματα μας γλεπετε οποτε σας κανομε χρωε, πενηντα εκατο, οσους θελετε.

Γαφτι εν βια και απο θεου καλι ηγιασ.

Κουτζο	Διμο	Φοτο	Τουσα	Κοκα	Γιανακη
Νικας	Δρακος	Τζαβελις	Ζερβας	Ταγλις	Σεχος
(τ. σ.)	(τ. σ.)	(τ. σ.)	(τ. σ.)	(τ. σ.)	(τ. σ.)

[Ἐξωτερικὴ ἐπιγραφὴ:]

«Το πανευγενεστατο και χρησιμοτάτο εν ἀρχουση κηρήο κῆρ
κόντε σίρου προσκηνιτος.

απο σουλη».

Η'

[Πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Ἰονίου Γερουσίας]

Ἐξοχώτατε!

Ἄπο τὸ γράμμα τὸ αὐθεντικὸν ἠμπορεῖτε νὰ καταλάβετε πόσον ἐγὼ ἐνήργησα διὰ τὴν καλὴν συμφωνίαν, ὅπου πρέπει νὰ εἶναι μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν. καὶ ἂν μὲ ὄμμα προσεκτικὸν θεωρήσατε καὶ διορατικόν, βέβαια, θελετε εὖρη, ὅτι ὅλα τὰ προκύψαντα σκάνδαλα ἀπὸ τοὺς ἀπὸ τὰ μέρη μας φεύγοντας, καὶ εἰς Πάργαν καὶ Λευκάδα καταφεύγοντας ληστοὺς προὔκυψαν. Διὰ δὲ τὴν φρουρὰν ὅπου ἔχει ὁ αὐθέντης μου εἰς τὴν Περατιάν, αὐτὴ βέβαια θέλει λυθῆ, εὐθύ; ὅπου ὁ κόλπος εἰρηνεύση. Πρὸς τί γὰρ τὰ ἀναλώματα, ὅταν τὸ τέλος καύση; Ὅθεν εἰς τὸ ἐξῆς τὸ σοφώτατόν της καὶ ἔξοχον ὑποκείμενον, στοχάζομαι καὶ πιστεύω, ὅτι ὄχι μοναχὰ δὲν θέλει δώση ἀκρόασιν εἰς τὰς συκοφαντίας παρομοίων κακοτρόπων ἀν-

θρώπων, ἀλλὰ καὶ θέλει τοὺς παιδεύσει ὡς ἀφορῶντας καὶ ἀγωνιζομένους
νὰ διαλύσουν τὴν κοινὴν εἰρήνην, τὸ μόνον μέσον τῆς εὐτυχίας τῶν ἐθνῶν.

Ὅσον δὲ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ αὐθεντός μου σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι ἀπο-
φεύγει κάθε σκάνδαλον σμικροπρεπὲς ἀπὸ παρομοίους προερχόμενον.

Τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος

1801 ἔτη

Ἰουλίου 22

Ἰωάννινα.

ταπεινὸς δοῦλος

Ἀθανάσιος Ψαλίδας

Θ'

[Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἰονίου Γερουσίας]

Ἐξοχώτατε !

Ὁ ὑψηλότατος αὐθέντης μου λαμβάνωντας τὰ φιλικὰ σας γράμματα
καὶ μαχθάνωντας τὴν ἀποστασίαν τοῦ Παύλου ἢ μᾶλλον εἰπεῖν κακοπαύ-
λου Κλάδη μετὰ τῶν συντρόφων του κατὰ τῶν νησιῶν σας, ἐπειδὴ τὸν
παρεκαλεῖτε νὰ στείλῃ τὸ κιρλαγκίτζι¹ του κατ' αὐτοῦ, εὐθὺς μὲ ἐπρό-
σταξε νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, ὅτι πάραυθα ἐπρόσταξε τὸν καπετὰν Σαμέτην
μὲ τὸ κιρλαγκίτζι του νὰ εὐγῆ καὶ μὲ τὴν γαλιόταν διὰ νὰ τοὺς κυνη-
γήσῃ ὅπου τοὺς εὐρῆ, καὶ ἂν εἰς τὴν θάλασσαν τοὺς ἀπαντήσῃ βέβαια
τοὺς πιάνει, μὰ ἂν εὐγουν στὴν στεριά, τότε πρέπει νὰ κάμητε ἢ ἐξο-
χότης σας τὴν κυβέρνησιν μὲ τρόπον, καὶ ἔτζι τελειώνει αὐτὴ ἢ ὑπό-
θεσις καθὼς ἐπιθυμεῖτε. Ὅσον δὲ διὰ τὴν στεριά τῶν νησιῶν ἂν
εὐγουν νὰ κρυφθοῦν πουθενὰ ἔτζι ἐγὼ στοχάζομαι μοῦ εἶπεν ὁ βεζύρης
μου, ὅτι νὰ στείλετε ἐδὼ ἕναν ἄνθρωπόν σας νὰ τὸν στείλῃ μὲ ἐδικόν
του ἄνθρωπον εἰς τὰ καράβια του, ὅπου ἂν τύχῃ καὶ εὐγουν οἱ κλέ-
πταις στὴν στεριά τῶν νησιῶν σας νὰ κρυφθοῦν, νὰ εὐγουν καὶ τοῦ-
τοι μὲ τὸν κομισσάριόν σας νὰ προστάξουν νὰ τοὺς δοθοῦν οἱ κλέ-
πταις καὶ αἱ φαμηλιαῖς τους, μὰ ἂν αὐτὸ δὲν σᾶς φαίνεται εὐλογον,
γράμματα νὰ στείλετε εἰς τὰ νησιά, ὅπου νὰ διαλαμβάνουν τὰ τοιαῦτα.
Ἐτζι στοχάζεται ὁ αὐθέντης μου θέλει δοθῆ σωστὸ ἰνζάμι² καὶ ἡσυ-
χία εἰς τὰ νησιά· τὴν ἀπὸ χέρι τῆς ἐξοχότητός σας στέκεται διὰ νὰ δοθῆ
τὸ νιζάμι καθὼς ἐπιθυμεῖτε, μὲ εἶπεν ὁ αὐθέντης μου, φθάνει νὰ προ-
στάξετε νὰ κυνηγηθοῦν στὴν στεριά τῶν νησιῶν, καὶ τὸ κιρλαγκίτζι ἀπὸ
τὴν θάλασσαν, καὶ ἔτζι τελειώνει αὐτὴ ἢ ταραχὴ πολλὰ ὀγλίγωρα. μόνον
τοῦτο δὲν ἔλειψεν, εὐθὺς ὅπου τοῦ ἐγράψατε, νὰ ξεκινήσῃ τὸ κιρλαγκίτζι

¹) Λ. τουρκ. = εἶδος ἐλαφροῦ πλοιαρίου, κυρίως = χελιδόν. ²) τουρκ. = ταῖς.

του μαζί με τὴν γαλιόταν κατὰ τῶν πειρατῶν· καὶ σᾶς πληροφορῶ, ὅτι θέλετε τὸν εὖρη, πρόθυμον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν προθυμότερον εἰς πᾶσαν σας χρείαν καὶ εἰλικρινῆ φίλον, φθάνει μόνον νὰ εἶναι καὶ ἡ ἐξοχότης της μετὴν αὐτὴν εἰλικρίνειαν καὶ προθυμίαν.

Τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος

1801: ἔτη

Ἰουλίου 27ῆ

Ἰωάννινα.

ταπεινὸς δοῦλος

Ἀθανάσιος Ψαλίδας

I'

Τῷ Παναγιωτάτῳ σεβασμιωτάτῳ καὶ κατὰ πνεῦμα ἡμῶν πατρι, καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κυρίῳ Γρηγορίῳ τὴν υἱικὴν καὶ ἐδαφιαίαν προσκύνησιν ἀπαξάπαντες ἀπονέμομεν.

Ἡ μέχρι τοῦδε ἔμποδος ἡμῶν σιωπὴ καὶ ἀφωνία δὲν ἐβράδυνε δι' ἄλλο τι, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ ἀξιωθῶμεν καὶ τῆς ὑμετέρας παναγιότητος τῶν πατρικῶν εἰδήσεων τυπικῶς, ἀλλὰ πρὶν ἐν χερσὶ τὴν πατρικὴν ὑμῶν ἐρμηνείαν λάβωμεν φεῦ, ἄφνω εἶδομεν¹ τὴν ἀσπλαγχνον αἱματοχυσίαν τῶν Χριστιανῶν ἐν Πρεβύζῃ παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου Ἀλῆ πασᾶ.

Δὲν εἶχε καταπαύσει ἀκόμη² ἡ τρισχίλιος, καὶ πρὸς, αἱματοχυσία τοῦ χριστιανοῦ γένους, (ἐκτὸς τῶν ἐλεεινῶν αἰχμαλώτων) καὶ εὐθὺς τῇ δευτέρῃ ἡμέρᾳ γράφει καὶ ἡμῖν τῇ ἰδίᾳ ἀπειλῇ χρώμενος, ὅτι ἂν δὲν προσφέρωμεν τὴν τελείαν ὑποταγὴν, καὶ προσκύνησιν εἰς αὐτὸν κατὰ τὰ βασιλικά του φερμάνια, ὡς ἔλεγε, θάνατος ἡμῖν ἢ ζημία ἔσται μέχρι ἐνός.

Ἐκθαμβοὶ ἡμεῖς εἰς τοῦτο γενόμενοι ἅπαντες, ἵνα μὴ θύματα αὐτοῦ γενώμεθα, ὡς πρόβατα ἐπὶ σφαγὴν³, ἐδράμαμεν εἰς τοὺς δύο βασιλικούς στόλους, ὅπως ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτῶν κᾶν⁴ τὸ ζῆν⁵ ἀσφαλὲς τηρήσωμεν παρ' ὧν μετ' ἀκρας ἀγάπης καὶ γαλήνης, τῆς θερμῆς ἰκεσίας ἀπηλάυσσαμεν.

Μ' ὄλον ὁποῦ ἐπακκουμήσαμεν⁶ εἰς τοὺς δύο⁷ κραταιοτάτους στόλους Ρωσίας τε⁸ καὶ Ὀθωμανικῆς πόρτας, δὲν ἔπαυσεν ὁμως, ἀλλ' οὔτε παύει μέχρι τῆς ὥρας, τὸ νὰ ἀκυροῦται παρ' αὐτοῦ ἡ πρὸς τοὺς συμμάχους βασιλεῖς εὐπειθεστάτη ἡμῶν προσκύνησις. διὸ καὶ πάσχομεν σήμερον δεινῶς παρ' αὐτοῦ, καὶ οἰκτρὰ θεάματα αὐτῷ ἐσόμεθα ἄνευ τινὸς εὐσπλαγχνίας.

Ἄπαντα αὐτοῦ τὰ ἐπιχειρήματα καὶ οἱ ἴδιοι βασιλικοὶ στόλοι ἐδηλοποίησαν ταῖς ἐξουσίαις· ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ ὕλη θέλει ρητόρων καὶ μου-

¹) Χρῆ. ἴδομεν. ²) ἀκόμι. ³) ἐπισφαγὴν. ⁴) κᾶν. ⁵) ζῆν. ⁶) ἐπακκουμήσαμεν. ⁷) δύο. ⁸) Ρωσίας.

σῶν χεῖλη νὰ παραστήσουν τὰ ἀτίθασα καὶ ἀνελεήμονα αὐτοῦ κατορθώματα, οἷς ἡμεῖς ἀποροῦμεν.

Φθάσασα ἡ πατρικὴ καὶ τυπικὴ αὐτῆς νουθεσία, ὑπερβαλλόντως ἀπαξάπαντας ἐχαροποίησε, καὶ μετὰ θερμῶν δακρῦων ἠὺχαριστήσαμεν τῷ ὑψίστῳ Θεῷ ὅπου ἀγρυπνεῖ ἡ ὑμετέρα παναγιότης διὰ τὸ λογικὸν αὐτῆς ποιμνιον. Ἀναγνώσαντες τὴν πατρικὴν τῆς νουθεσίαν ἔγνωμεν τὰ ψυχωφελῆ ἐπιχειρήματα καὶ [τὴν] ἐλευθέραν διοίκησιν, ὅπου διὰ τῆς ἀμεταθέτου βουλῆς τῆς κραταιᾶς βασιλείας μας πληροφορεῖτε.

Παναγιώτατε δέσποτα, δὲν ἐλείψαμεν ἀπὸ τὸ νὰ γνωρίσωμεν⁹ σαφέστατα τὰς δολοπλόκους ἀλώπεκας¹⁰ καὶ πλαστελευθέρους Γάλλους, τοὺς ὁποίους καὶ πρὶν τῆς πατρικῆς τῆς εἰδήσεως ἀναιμωτὶ ἀπεβάλομεν. Τέ γοῦν πάσχομεν νῦν, καὶ ἐσμὲν διωκόμενοι, κακουχούμενοι¹¹, φυγάδες ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς; ἀλλὰ τί τοῦτο; ἀντ' ἐλευθερίας νὰ βλέπωμεν τυραννίαν, ἀντ' εἰρήνης αἱματοχυσίας καὶ αἰχμαλωσίας ἀξιοθρηνητοὺς παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου Ἑλλή πασα¹².

Ἡμεῖς ὅλοι κοινῶς ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ ἐδώσαμεν τελείαν πίστιν¹³ εἰς τὴν πατρικὴν τῆς νουθεσίαν καὶ ἐν αὐτῇ καυχώμεθα¹⁴ μέχρι τοῦδε, ἄνευ τινὸς ἐκτελεστικῆς πρὸς ἡμᾶς ἐνεργείας.

Διαθέρμως¹⁵ ὅλον τῆς τὸ ποιμνιον παρακαλοῦμεν ὅπου νὰ μᾶς προφθάσῃ ἐν τάχει ἀπὸ τὰ ἔλκη τῶν ὀδόντων τοῦ ἐνδοξοτάτου¹², ὅτι βρῦει καθ' ἡμῶν. τέως εὐχαρίστως δεχόμεθα τὴν βασιλικὴν καταδίκην ἢ τὴν παραμικράν μας πρὸς αὐτὸν ὑποταγήν.

Ταῦτα μετὰ θερμῶν δακρῦων, αἱ δὲ παναγιώταται¹⁶ καὶ πατρικαὶ αὐτῆς εὐχαι εἶψαν μεθ' ἡμῶν φυλακτήριον ἐν παντὶ [τῷ] βίῳ ἀμήν.

Τῆς Ἑμετέρας Παναγιότητος

Τῆ 6 Δεκεμβρίου Πάργηθεν 1799.

Εὐπειθέστατοι δοῦλοι καὶ κατὰ πνεῦμα υἱοὶ

Οἱ Πάργιοι. >

ΙΑ'

Ἐξοχώτατε καὶ πανευσεβέστατε ἀρχηγὲ τοῦ Ῥωσικοῦ στόλου ἡμῶν δὲ ὑπερασπιστὰ καὶ τῆς κραταιοτάτης βασιλείας τῶν Ῥώσων¹ πιστότατε ἀλμυράντε κύριε κύριε Θεόδωρε Οὐσακῶφ τὴν δουλικὴν καὶ ἐδαφιαίαν προσκύνησιν ἀπονέμομεν.

Ἡ μόνη οὐ πρὸ πολλοῦ ἀκοὴ τῆς ἐνταῦθα παρουσίας τοῦ κραταιο-

⁹) Χργ. ἐγνωρίσωμεν. ¹⁰) χργ. ἀλώσεως ἢ : ἀλύσεις. ¹¹) κακουχούμενοι.

¹²) ἐνδοξοτάτου Ἑλλή πασιᾶ. ¹³) πίστην. ¹⁴) καυχώμεθα. ¹⁵) διὰ θερμῶς.

¹⁶) ἐνδοξοτάτου. ¹) παναγιώτατε. ¹) Ῥωσῶν.

τάτου ὑμῶν στόλου, ἐμφυτευθεῖσα εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν ἠγάλλετο εἰς ἄκρον τὸ Χριστιανικὸν γένος, δόξαν² ἀναπέμπον τῷ παντοδυνάμῳ καὶ κεχηνὸς προσμένον τὴν ἀκράδαντον ὑμῶν σκέπην, καὶ ἐξοστράκισιν³ τῶν κακοποιῶν μας ἐχθρῶν.

Μετὰ τὰς πολλὰς ἡμῶν ἀναξίους πρὸς Θεὸν παρακλήσεις εἰσηκούσθη ἡ δέησις, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς τὴν σωτηρίαν τῶν πενήτων Χριστιανῶν, διὰ τῆς ταχείας καὶ πατρικῆς ἡμῶν παρουσίας πρὸς τὸ πανταχόθεν πολεμούμενον, καὶ ἐλεεινὸν μας⁴ γένος.

Φθάσαντος τοῦ κραταιοῦ ὑμῶν στόλου, ἐτρέξαμεν οἱ δυστυχεῖς διψῶντες (ὡς ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων) τῆς εὐσεβεστάτης καὶ ἀκλονήτου ὑμῶν ὑπερασπίσεως τὴν ὁποίαν καὶ μὲ ἄκραν τῆς γαλήνης καὶ χαρὰν ἀπελαύσαμεν.

Ἄλλ' ὦ τῆς δυστυχίας τοῦ γένους, ἡ ἀκατάπαυστος καὶ ἡμερονύκτιος ἐκείνη χαρὰ μετετρέπη εὐθὺς εἰς λύπην ἀπαραμύθητον μὲ τὸ νὰ ἀκολουθῇ κατ' ἔτος τὸ Ὀθωμανικὸν γένος τὴν φυσικὴν του πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀνήμερον τυραννίαν, καὶ αἱματοχυσίαν, τὸ ὁποῖον δὲν λανθάνομεν, ὅτι σᾶς εἶναι γνωστόν :

Σᾶς βεβαιοῦμεν, εὐσεβέστατε ἡμῶν αὐθέντα, ὅτι τὴν ὑποταγὴν τὴν ὁποίαν ζητεῖ παρ' ἡμῶν ὁ Ἄλῃ-πασᾶς δὲν ἀποβλέπει εἰς ἄλλο, παρὰ νὰ κατακρατήσῃ ἐτούτους τοὺς δυσβάτους τόπους, καὶ νὰ γίνῃ ἄσπλαγχνος, αἰμοδόρος ὄχι μόνον εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀπείρους εὐσεβεῖς Χριστιανούς. τοῦτο ἡ φρονιμωτάτη τῆς διάθεσις θέλει τὸ πληροφορηθῆ μὲ ἐρωτήσεις φρονίμων ἀνθρώπων. Γνωστόν εἶναι πανταχοῦ, ὅτι αὐτὸς ποτέ του δὲν ὑπετάχθη εἰς βασιλικὰς προσταγὰς ἢ καὶ νὰ ἐμεταχειρίσθη διοικήσεις ὀλίγον σπλαγχνικὰς, ἀλλὰ πάντοτε τυραννίαν καὶ αἱματοχυσίαν καὶ τὰ τοιαῦτά του ἐπιχειρήματα ἐκαλύπτοντο μὲ τὰ συχνὰ δῶρα καὶ παρομοίους φίλους.

Ὅθεν καὶ ἡμεῖς οἱ εὐπειθέστατοι δοῦλοι τῆς κραταιοτάτης ὑμῶν βασιλείας, γνωρίζοντες τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ὁποῖον ὑποκείμεθα, προστρέχομεν μετὰ θερμῶν δακρύων, ἐξορκίζοντες καὶ τὴν ἐξοχότητά της εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ κραταιοτάτου ὑμῶν βασιλέως Παύλου Πετροβίτζη⁵ ὁποῦ νὰ μὴν ἀφήσητε⁶ τόσον αἷμα ἀθῶν τῶν Χριστιανῶν νὰ γίνῃ θυσία τοῦ τυράννου αὐτοῦ, ἐπειδὴ ὅλοι κοινῶς μικροὶ καὶ μεγάλοι αὐτὸν ἐγνωρίζομεν ἐπίγειον Θεὸν καὶ βασιλέα καὶ ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὁ ὁποῖος, εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἀγρυπνεῖ περισσότερον πάντων διὰ τὴν ἐλευθερίαν

²) Χρῆ. δόξας. ³) ἐξοστράκησιν. ⁴) μοι. ⁵) Πετροβίτζη. ⁶) ἀφίσηται.

τοῦ Χριστιανικοῦ γένους. ἂν δὲ ἐξ ἐναντίας⁷ μᾶς συνέβη⁸ καμμία συμφορὰ ἀπὸ παράβλεψιν τῆς κραταιοτάτης ὑμῶν βασιλείας ἡμεῖς θέλει ζητοῦμεν δικαίαν κρίσιν παρὰ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

Αὐτὰ ὅλοι ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου συνομιλήσαντες εὖρομεν εὖλογον ἐγγράφως ταῦτα πάντα νὰ πέμψωμεν μὲ τοὺς παρόντας τρεῖς αἰδεσιμωτάτους καὶ εὐλαβεῖς ἡμῶν ἱερεῖς καὶ ἄλλους πέντε προβεβηκότας καὶ πιστοὺς πατριώτας μας, οἱ ὅποιοι ἐπέχουν τόπον καὶ δύναμιν ὅλων ἡμῶν τῶν ἐναπολειφθέντων, καὶ ὅτι εἶναι φιλεύσπλαγχνον καὶ ἄπειρον ἔλεος»⁹.

[Οἱ Πάργιοι]

ΙΒ'

«[Πρὸς] τὸ Ἐξοχώτατον καὶ ἔγκριτον συνέδριον.¹

Ἐρχόμεθα εἰς τὰ φιλογενῆ καὶ συμπαθῆ σπλάγχνα μετὰ θερμῶν δακρῦων παρακαλοῦντες νὰ ἀπουλάσωμεν (καθὼς πάντοτε) τὴν χριστιανικὴν καὶ πατρικὴν ὑπεράσπισιν. Ἡ θερμὴ ἡμῶν δέησις εἶναι αὕτη· ὁ ὑψηλότετος βεζύρ ἐτοιμάζεται, αἱ φιλικαὶ τῶν γειτόνων μας εἰδήσεις τὸν ἀποφασίζουσι διὰ ἐδῶ, ἡμεῖς ταραττόμεθα διὰ τὴν ἀδυναμίαν μας καὶ ταραττόμενοι² προστρέχομεν ζητοῦντες ἔλεον.³

Μὴ παραβλέψητε τὸ ὁμόπιστον γένος καὶ κατασταθῆ βορὰ καὶ αἱμαθυσία ἄδικος. Ὅτι αὐτὸ εἶναι ἓνα προμήνυμα δυστυχῆς καὶ τῶν ἐναπολειφθέντων ὁμοπίστων χριστιανῶν.

Δι' ὃ πέμπομεν κοινῶς τοὺς παρόντας δύο πατριώτας κύριον Ἄναστάσιον Δημουλίτζαν καὶ κῦρ Θεόδωρον Δεσύλαν, εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἀρκετὴ ἢ ἔγκριτος ὑμῶν φρόνησις νὰ δώσῃ κάθε ὀγλήγορον ἀντιφάρμακον τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς πάθους⁴ καὶ ἔσμεν τοῦ εὐγενεστάτου ὑμῶν συνεδρίου εὐπειθέστατοι δοῦλοι.

[Οἱ Πάργιοι].

*
**

ΙΓ'

«Περραιβὸς τῷ Ψαλίδᾳ χαίρειν.

Τὸ μή σου [πρὸ] πολλοῦ με μνησθῆναι διὰ γραμμάτων οὐδὲν ἀπεικός, καὶ τοῦτο δυοῖν ἔνεκα ἐποίουν· τὸ μὲν περὶ τῶν ἀλλεπαλλήλων συμβεβηκότων, τὸ δὲ ἵνα καὶ πλείονα τὸν τῆς ἀγάπης καρπὸν τρυγήσω. Ἀλλά, τόγε νῦν ἔχον, λέλυται ὁ τῆς ἐχεμυθίας δεσμός, καὶ λυθεὶς (ὡ χαρᾶς ἀρρήτου) συνέσφιγξε τὰς δύο ἡμῶν ψυχὰς εἰς ἓν.

⁷) ἐναντίας.   ⁸) συνέβη ἀντὶ ὑποτακτικῆς : συμβῆ.   ⁹) ἔλεως.

¹) Πάντως ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Ἰόνιον Γερουσίαν.   ²) Χειρόγρ. ταραττόμεθα.

³) ἔλαιον.   ⁴) πόθους.

ὦ φίλη κάρτα καὶ φιλογενέστατε ἄνερ, μὴ τῇ ἐξαίφνης ἡμῶν ἀδελφότητι ἐκπλαγῆς, ἀλλὰ τὸ εἰλικρινές τῆς φιλίας γνοὺς καὶ ὡς σὲ αὐτὸν κάμει κατὰ τε τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὸ φιλογενές ἐννοήσας σύγχαιρε. Οἶδα ὡς πατριώτης ὢν καὶ φιλογενῆς εἰς ἄκρον τῇ τεκούσῃ προσέδραμες παριδῶν τὰ κρείττω. Οὐ μὴν δὲ τῷ ἡμικυκλίῳ ἐλάτρευσας. Τοιοῦτος ὢν τοὺς τοιούτους φίλει· οἷός μοι γὰρ δοκεῖς τοιοῦτος καὶ γὰρ σοί. Εἰ καὶ μόλις ἀρχὴν ἢ ἀδελφότητος ἡμῶν εἴληφεν, ἀλλ' ἔλκει με ὡς εἰς πολυχρόνιον θάρρος. ἄνδρὸς γὰρ ἐλευθέρου ἐλευθέρως τε φρονεῖν καὶ λέγειν. Μὴ φθονήσης μέτοχόν με ποιῶν τινῶν ἐξαιρέτων βίβλων, πρὸ πάντων δὲ τοῦ μεταφρασθέντος Ἀναχάρσιδος ἢ χαρτῶν γεωγραφικῶν· ἐξόχως τῶν τοῦ πολύτλα (οὔτινος τὴν γνῶσιν οὐκ ἀφήρεσας) τέως τῶν παρὰ σοὶ βρυόντων μέλι καὶ γάλα καὶ ἔρρωμένως ἔρρωσο.» [Πάργηθεν 1799 ;].

ΙΔ'

« [Περραιβὸς] τῷ Ψαλίδῃ χαιρεῖν.

Δὲν λέγω πολυλογῶν ὅτι ἐχάρην λαβὼν τὸ γράμμα σου· ἐπειδὴ ἂν δὲν ἔχαιρον δὲν ἔγραφον, οὐτ' ἐδίωκον σὲ τὸν ξυμφρονοῦντά μοι. Ὁρθῶς ἔφας, ὅτι με ἀγνοεῖς καὶ ἀγνοῶν ὕλην γνωρισμοῦ διὰ τινῶν περιστάσεων αἰτεῖς. Πολλοὶ μοι αἱ περιστάσεις, ἅπειρα τὰ συμβάντα καὶ τὸ φέρον σιγὴν με διδάσκει μέχρις ἐνός. Ἄλλ' αὐτὸς ἴσθι ὅτι δὲν λανθάνεις ἀγαπῶν με. Φιλῶν γὰρ ἐμὲ σαυτὸν φιλεῖς, καὶ τῇ σῇ φρονήσει εἰς ἄκρον εὐχαριστεῖς. Ὁ Σέργιος¹ πρὸ πολλοῦ εἰς Σπάρτην ἀπῆλθε, δι' ὃ καὶ ἔλειψεν ἢ παραγγελία σας. Πέμπσον μοι, εἰ θέλεις, τὸ πονηθέν σοὶ «Περὶ ἀληθοῦς εὐδαιμονίας» καὶ ἔρρωσο».

ΙΕ'

« [Περραιβὸς] τῷ Ψαλίδῃ χαιρεῖν.

Ἔλαβον τὸ γράμμα σου καὶ ἐχάρην εἰς ἄκρον μεθ' οὗ καὶ τὴν «Ἀληθῆ εὐδαιμονίαν» καὶ τὸ κατὰ τῆς λ: τοῦ Εὐγ: ² διὰ τὰ ὅποια ἄκρως εὐχαριστῶ τῇ ἀδελφότητι. Περὶ τῶν Γερμανορώσων μὴ πιστεύης παντὶ ῥήματι αἱ παρὰ τῶν ἐχθρῶν γὰρ μαρτυρίαι ἀξιοπιστότεραί εἰσι. Ἡ παραγγελία ἤθελε τῇ σταλθῇ εὐθύς, πλὴν ὁ ἀγωγιότης εἶχε γεμίσει τοὺς ἀσκούς· μετὸν ἴδιον ὁμῶς εἰς δευτέραν του παρουσίαν θέλει σοὶ σταλθῇ ἀναμφιδόλως.

¹) Ἐν ἄλλαις ἐπιστολαῖς του ὁ Περραιβὸς γράφει περὶ αὐτοῦ «ὁ ἀδελφός μου Σέργιος Βασιλείου Δ:». ²) = Λογικῆς Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου.

Ἡ ἀργητα τῶν ἀετῶν ἄς μὴ σε θαυμάζη· ἐπειδὴ χρειάζεται ἀρχήν, ἐνέργειαν καὶ νίκη. Ἄς σε ἀπορήση ὁμως ἡ ἐτοιμασία τῆς Κερκύρας καὶ ἡ νυχθήμερος διήρθωσις τῶν στόλων.»

[Πάργηθεν 1799;]

Ις'

«Τῷ ἀδελφῷ μοι Ψαλίδα χαίρειν.

99 Αὐγούστου 22 πγδ:¹

Ἡ μέλαινα σφραγίς (κατ' ἔθος) τοῦ γράμματός σου ἄκρως μ' ἐπίκρανεν· ἀναγνούς δὲ αὐτὸ ἐξέστην λυπηθεὶς ὑπερβαλλόντως. Τὰ νέα ὅπου ἐδῶ τρέχουν δὲν εἶναι πρὸς παντελῆ ἀφανισμόν. ζαμ. χ. ἐν πζωξπω¹ τινὲς λέγουσιν εἶναι αὐτοὺς εἰς τὴν πρώτην κατάστασιν· τινὲς δὲ ὅτι βαίνουσιν εἰς τὰ πρόσω· ἀγνοῶ ὁμως ἀπὸ τὰ δύο τὸ ἀληθέστερον.

Τὸ νὰ ἀναχωρήσω διὰ τὸ Π.² τῆς F.³ τοῦτο μοι πρὸ πολλοῦ ἦν φίλον, ἀλλὰ τίνι τρόπῳ; γυμνὸς γὰρ ἐγὼ (διὰ τὸ γένος) παρὰ τοῦ τῆς F.⁴ ἀνακτος ἐσώθην, μυρία παρ' ἐκείνου παθῶν βάσανα, καὶ παρὰ τὸν Ἄδην ἐλθὼν, οὐκ οἶδ' ὅπως ἀβλαβῆς ἐξῆλθον. Ἴσως ὁ οὐρανὸς διὰ τὴν ἀθωότητά μου μὲ ἐλευθέρωσε. Πολλάκις ἠθέλησα νὰ σοι παραπονεθῶ τὴν καταπιέζουσάν με δυστυχίαν, ἥτις καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ἀμέτοχόν με ἀποκαθιστᾷ, ἀλλ' ἡ ἐντροπή, τὸ συμβεβηκὸς καὶ τὸ παρ' ἐμοὶ ἀσύνηθες⁴ ὄν, ἐνέκρωσαν τὸν κάλαμον.

Δέν μοι φαίνεται πιθανὸς ὁ θόρυβος τῆς F: ἐπειδὴ κοντὰ ὅπου παρ' ἀξιοπίστων φίλων εἰδήσεις τοιαύτας οὐκ ἔχω, εἶναι ἱκανὸν τὸ ἔνοπλον στράτευμά της ὡς Λ: νὰ ἀντιπαλεύσῃ τὰς μερικὰς αὐτῶν ἀμφισθητήσεις.

Τὰ δίκαια ὅπου ἐπαράστησα καὶ ἔχω νὰ παραστήσω εἰς αὐτούς, ἦτον καὶ εἶναι βásiμα, ἀληθῆ καὶ πᾶσιν ἡμῖν καὶ αὐτοῖς ὠφέλιμα. (ἄχ ποῦ τὰ ἄριστα ἐκστρατηγήματα, θεέ, τί τροχὸς περιπλεγμένος, τί αἰὼν ἐσκοτισμένος). ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ κινεῖν καὶ ἐνεργοῦν αὐτὰ ἦτον καὶ εἶναι νεκρὸν, ἢ κρεῖττον εἰπεῖν ἄλλος τύραννος ἐκ τῶν χειρῶν μου αὐτὸ ἤρπασε, διὸ ἀναιρεθέντος τοῦ ὄλου τὰ μέρη διαλύονται.

Τὰ τοιαῦτα εἶναι πολλὰ καὶ ὁ κάλαμος ἀδυνατεῖ νὰ τὰ σαφηνίσῃ ἀμέσως, μία ἔμμεσος ὁμως ὁμιλία ἦτον ἡ ἐντελής σαφήνεια πάντων.

Ἡ παρ' ἐχθρῶν καὶ φίλων καθημερινὴ ἀγγελία τοῦ μπ: Νικηφόρου αὐτὸν μέγαν ἐπιβεβαιοῖ. Σὺ δὲ ὁ τῆς καρδίας μου στέλεχος εἷης ὑγιαίνων καὶ λαμπρύνων τὸ ἐσκοτισμένον γένος, ἄκμων σιγηρὸς κατὰ τῶν λυπηρῶν γενόμενος καὶ ἔρρωσο.

¹) Κρυπτογράφημα. ²) Π(αρίσι). ³) F(rance). ⁴) Χειρογ. ἀσύνηθος.

ΙΖ'

«[Περραιβός] τῷ Ψαλίδα χαίρειν.

Ἐβεβαιώθην ὅτι ἐλάβετε τὸ λάδι, χωρὶς ἀπόκρισίν σας. Τοῦτο ἴσως ἀπὸ φροντίδας ἐσυνέβη. Ἐλυπήθην ἀκούσας ὅτι ἔλειψε μία ὀκτὼ εἰς καιρὸν ὁποῦ ἔμπροσθεν τοῦ ἀγωγιάτου ἐζυγίσθη. Ἐγὼ ἀγνοῶ τὴν ἐπιστήμην αὐτὴν πλὴν δὲν θέλει λείπω ζητῶντας ἀπὸ τὸν πωλητὴν. Μεγάλην εὐχαρίστησιν ἐγνώρισα μὲ τὴν μελέτην τῶν βιβλίων της. μετ' ἐμὲ καὶ ἄλλους ὁπαδοὺς ἐκέρδησα. Αἱ εἰδήσεις πιστεύω εἶναι ἀπηγορευμένα, μ' ὄλον τοῦτο δὲν ἔχομεν καὶ τόσον ἀληθεῖς· μὲ δεύτερον ὁμως σᾶς εἰδοποιῶ τινὰς πιθανὰς καὶ πρὸς ἀλήθειαν ἀποβλεπούσας. Λάβετε τὸ παρὸν πονημάτιον τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐγνωρίζετε τὸν ἀποχρῶντα λόγον καὶ ἔρρωσο.»

Σημ. Τὸ ἀναφερόμενον ἐν τῇ ἐπιστολῇ πονημάτιον τῆς Ἑλλάδος πιθανῶς εἶναι ὃ ὑπὸ τοῦ Περραιβοῦ ποιηθεὶς «Ὕμνος πατριωτικὸς | τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλης τῆς Γραικίας | πρὸς ξαναπόκτησιν τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας». Πρὸβλ. Στυρ. Λάμπρου «Μικτὰς Σελίδας» σελ. 650 κ. ἐ.

ΙΗ'

«[Περραιβός] τῷ Ψαλίδα χαίρειν.

Ὅτι μὲν τὰ γραφέντα μοι πρόην ἔλαβες πάνυ σαφῶς οἶδα, ὃ γενναιότατε· δι' ὅτι δέ μοι οὐκ ἀπεκρίθης δικαίως ἠπόρησα. τί οὖν, εἰ φιλεῖς τὸν φιλοῦντά σε, διὰ βραχέων λύων μου τὴν ἀπορίαν, τὴν σὴν ὑγείαν διὰ τοῦ βελτίστου μου τουτουῖ ἱεροδιακόνου δήλωσον· καὶ τὰ ἄπερ ἐζήτουν εἰ ἐπιστελεῖς, ἐπιτεύξει τῆς χάριτος δήποθεν. ἡ ἐρασμία μοι ἐρρώσθω σου ψυχὴ εἰς μακραίωνας».

Π Ι Ν Α Ε

Ν Ε Ο Ε Λ Λ Η Ν Ι Κ Ω Ν Κ Α Ι Ξ Ε Ν Ω Ν Λ Ε Ξ Ε Ω Ν

περιεχομένων εἰς τὰ Ἑπειρωτικὰ Γράμματα

(Τόμ. Α' σελ. 148—157 καὶ Β' σελ. 269—285).

1. Νεοελληνικῶν.

ἄδιοι, ἄδειοι=κενοὶ Β' 273

ἄλλονοῦ Β' 276

Ἄλωναρίου=Ἰουλίου Α' 150

ἀνακατωσά, ἦ=ἀνακατωσιὰ Β' 274

ἀνταπληρώσωμε=ἀντι— Α' 151

ἀνυπόφερτον=ἀνυπόφορον Α' 156

ἀνφιθάνομεν=ἀμφιβάλλομεν Α' 150

ἀπεγδεχόμενοι Α' 152

ἀπεθάνουν Β' 273 ν' ἀπεθάνουμεν Α' 151

ἀπὸτέμας=ἀπὸ ἡμᾶς Β' 273

ἀρχοντιὰ ἦ=οἱ ἀρχοντες Β' 274

ἀσήκωσε (προστακτ.)=σήκωσε Α' 156

ἀτός του, ἀτοί μας, ἀτοί τους=αὐτός, ὁ

ἴδιος, αὐτοὶ Β' 273, 275

αὐτονῶν, αὐτουνούς (ἀφτουνούς) A' 155,
B' 274

ἀφεντιά σας, ἢ — = Ὑμεῖς A' 150
ἀφεντός τοῦ, B' 275, οἱ ἀφεντᾶδες A' 150

ἀχαμνὸ ὄνομα B' 273

[βγαίνω] βιαίνομε B' 274

βιαίως=μετὰ σπουδῆς A' 149

βοηθῶ (μετὰ γενικῆς) B' 275

γεμῶσουν B' 273

Γιαννοῦτσος=Ἰωάννης A' 152

Γιώτης=Παναγιώτης A' 150

γλέπω=βλέπω B' 275

διατι=διότι A' 149, 150

δυναστικῶς (τὸ καὶ στανικῶς)=διὰ τῆς
βίας A' 149

ἐγνωρίσετε (ὑποτακτικῆ) A' 150

εἴμαστε A' 149 καὶ εἴμεστεν = εἴμεθα
(εἴμεστεν πολλὰ χρειαζούμενοι ἀπὸ
αὐτὸ = ἔχομεν μεγάλην χρεῖαν αὐ-
τοῦ) A' 151

εἰσὲ=εἰς B' 275

εἶτι τρόπον ζ: τρόπον

ἐπειδήτις B' 273

ἐπέροι=πέρουσιν B' 273

[ἔρχομαι] ἔρθαν=ἦλθον B' 273, ἐρχού-
μασταν=ἤρχόμεθα B' 273

ἐτούτος, ἐτούτες A' 151, 152

Ζῆκος=Ζώσιμος; Ζηκοτζαβέλας A' 151

ζυγώνω=πλησιάζω A' 154

ἡγασητοὶ A' 154

θελά=θα B' 275

θέλει=θά, θέλει σᾶς μείνωμεν A' 150.—
λάβετε A' 150. — κάμωμεν A' 157,
σᾶς θέλει ὁμιλήσουν A' 150. — σᾶς
τὸ ἀνταποδώσει A' 150

Κακοσούλι A' 154

κάποι=κάποιοι B' 273

[Καταλήξεις ρημάτων B', Z': εἴ-
μεστε, ἤξεύραμαν B', ἐγράψαμαν B',
εἶπαμαν B', πηράμαν, πήραμαν B',
ἐπιράσαμαν B', ἠύραμαν B', κάμα-
μαν B', ἐγυράψαμαν B', ἐστείλαμαν
B', ἐδανείσαμαν B', ἐτρέξαμαν B', ρί-
ξαμαν B', νὰ ρχούμασταν B', ἐχρω-
στάγεται = ἐχρεωστεῖτε B', ἐφυλά-
γουνταν B'.]

Κολιός καὶ Κόλιος=Νικόλαος A' 150

κουτσοκεφαλίζω B' 274

κρατεῖ (ἀμετάβατ.)=ἐκτείνεται A' 153

Κώκας καὶ Κῶκος=Κώστας A' 151

Λεύκι τὸ = Δευκίμμη

[μαζώνω] μάσητε B' 274, ἔμασαν B' 273

ματὰ=μετὰ B' 275

μήνα=μήπως B' 275

μπατρίδα, τὴν μπατρίδαν μας A' 151

Νάσης=Ἀθανάσιος A' 151

Νάστας=Ἀναστάσιος A' 151

—Νίκας (Κουτσονίκας)=Νικόλαος A' 150

ὅπῶς=ὅτι B' 274

ὅτι πῶς=ὅτι A' 153

ὄχθρὸς A' 149, ὄχτρος B' 275.

παιδεία=τιμωρία A' 155

Παρηνοὶ=Παργηνοὶ B' 273

πάσκουν=προσπαθοῦν A' 150

Περατιὰ ἢ = τὸ πέραν, πέραμα B' 275

περδατοῦν B' 275

περικαλῶ, περικαλοῦμε(ν) A' 150, B' 274

[περνῶ] ἐπιράσαμαν=ἐπεράσαμεν B' 274

[πιάνω] πιάκουν B' 274

πολλὰ λογιῶν=πολλῶν ειδῶν B' 274

Πόσνα=Βοσνία B' 273

πότε δὲ(ν)=ὅταν δὲν B' 274

πράγμα=καὶ βιό(ς) A' 155 B' 273

Πύλιος [καὶ Σπύλιος]=Σπυρίδων A' 151

Στάμος=Σταμάτιος A' 149

στέλνονται A' 156

στοματικὰ A' 150, 151 καὶ στοματικῶς
A' 152, B' 274, 275

συνιρίζεται=συνερίζεται B' 274

σώνω, ἀόρ. ἔσωσα=τελειώνω ἐκ τοῦ
τουρκ. σόν=τέλος A' 140, B' 273

[τρόπος] μὲ ὅτι τρόπον A' 150, καὶ μὲ
εἶτι τρόπον A' 149, μυστικῶ τῷ
τρόπῳ A' 151

Τούσας καὶ Τούσης = Ἀναστάσιος A'
150, 151

ὕμψηλότατος, ὕμψηλότη A' 150, 151, 155
ὕπερξοχώτατος A' 150

ὕπερῆχυσαν, ἀντὶ ὑπερέχυσαν A' 150

φέρουν; ἀντὶ φέρουν; B' 273

χασομερῶ (μεταβατικ.) B' 274, καὶ χασο-
σομερᾶτε B' 275

ψούνι=ὀψώνια B' 273

ὡς καθὼς=ὡς A' 149, 150, 151

Β' Σέτων

ἀλμιράντε Ἴταλ. ammirante ναύαρχος
Β' 278

ἀμὰ καὶ ἀμή Ἴταλ. ma=ἀλλὰ Α' 150

ἀμανάτι Ἀραβ. ἔμανέτ=ἐνέχυρον Β' 274

ἀσῆδες Ἀραβιστι ἀσῆ=ἐπαναστάτης,
Α' 154, 156

βιλαγέτι Ἀραβ.=γεν. διοικήσις Β' 274

γαλιόττα Ἴτ. galeotta=ἐλαφρὸν πλοιά-
ριον Β' 276

γκιουλές Τουρκ.=σφαῖρα Β' 275

ἤριτζι [καὶ ἔριτζι] Ἀραβιστι ἤριζ=ὑπό-
ληψις Α' 154

ἤτζιαζάδι Ἀραβιστι ἰτζαζέτ=ἄδεια Α'
153 [παρὰ Π. Α. Σ(αλαμπάντα)
ἰτζαζέτι]

ἰνφωρμάριω Ἴταλ. informare Α' 152

ἰτζάμι ἰδὲ νιζάμι.

καλτι=ἐάν τυχόν Α' 153, 155

καρασούλι Τουρκιστι φρουρά, περιπολία
Β' 273

κελεπουριτζῆδες Τουρκ.=ἐκμεταλλεῦται
Β' 273

κιρλαγκίτζι Τουρκ.=χελιδῶν, ἐλαφρὸν
πλοιάριον Β' 276

κομισσάριος Ἴταλ. commissario =ἐπι-
μελητής Β' 276

κοσούρι Τουρκ. σφάλμα Α' 154

κουμπαράς Περσ.=βόμβα Β' 275

μαγγιόρ Ἴταλ. maggiore=ταγματάρχης
Α' 151, 156

μανές Ἀραβ.=πρόσκομμα Α' 153

μεράμι Ἀραβ.=σκοπὸς Α' 153

μουσαδερές, — ἔδες Ἀραβ. = σύσκεψις,
συμβούλιον Α' 151

μουσααβές. Ἀραβιστι μουσααβάτ=ἰσότης
Α' 154

μουχασερέ Ἀραβ.=πολιορκία Α' 154

μπάλλα Ἴταλ. balla=σφαῖρα Α' 151

μ)πεγεντιώ Τουρκ. ἀρέσκομαι, καταδέχο-
μαι Β' 274

μπελι Τουρκ.=φανερὸν Α' 155

μπελιάς Τουρκ. πάθημα, περισπασμὸς
Α' 155

μπουγιουρδί, —δίων, μπουγιουρτι Τουρκ.
=διάταγμα, Α' 153, 155

νιζάμι καὶ ἰντζάμι, Ἀραβιστι νιζάμ=
νόμος, τάξις Β' 276

πρεβιζὸ Ἴταλ. previsione =προμήθεια
Β' 273

πρέντζιπας Ἴταλ. Principe Α' 150

ράι Ἀραβ.=συγχώρησις Α' 153

ραϊῆς — ἄδες Τουρκ. = ὑποτεταγμένος
Α' 154

ραϊλίκι Τουρκ.=ὑποταγή Α' 153

Ρένιο Β' 273, τοπωνυμία Κερκύρας.

Ἰσως=Κυβέρνησις, ἐξ Ἴταλ. γέγνο-
ριτζιάς Τουρκ.=παράκλησις Β' 274

σάικος Ἀραβιστι σαχίχ=σῶος, ἀληθής
Β' 274

σαρμπέστικος Περσιστι σερμπέστ=ἐλεύ-
θερος Α' 156

σεμπέπι Ἀραβ.=αἰτία, ἀφορμή

σιαρτναμάς Ἀραβ.=διαταγή περιέχουσα
ὄρους Α' 153

σπάπι Ἀραβ. σεβάπ=ἐλεημοσύνη Β' 273

συνατόρος Ἴταλ. senatore Α' 151

συντένσορα Τουρκ. (σεντέν-σόρα=ἔπειτα
ἀπὸ σὲ) παρ' ὅλα ταῦτα Α' 153

[σώνω], σώνει, σώσουν ἐκ τοῦ Τουρκ.
σὸν=τέλος Α' 140, Β' 273

ταῖμι Ἀραβ. ταῖν διορίζειν, διορισμὸς
Α' 154

τεσκερές, — ἔδες Τουρκ. ἀπόδειξις Β' 273

τζοχαντάρης Τουρκ.=ὁ φέρων τσόχαν, β'
χωροφύλαξ, διαγγελεύς Α' 155

τραδιτόρος Ἴταλ. traditore=προδότης
Α' 156

φαμηλιά, φαμελιά familia Α' 156,
Β' 276

φερμάνι Περσικόν,=αὐτοκρατορικὴ δια-
ταγή Β'

χαρνατάρης Ἀραβοπερσ. χασατάρ =θη-
σαυροφύλαξ, θεράπων Α' 154

χάρτζι Ἀραβιστι = δαπάνη τὸν βεκύλ
χάρτζη = φροντιστήν, οἰκονόμον,
Α' 154